

SECUNDVM IOANNEM

Manichaei etiam quæ de promissione spiritus sancti dicuntur, de Manichaeo assurunt esse prædictum, tamquam s. antea non fuerit spiritus datus. C H R Y. vel alter: Gloriam Christi crucem vocat, quia enim inimici eramus, donum autem non inimicis, sed amicis datur: oportebat prius offerri holitam, & iniuriam in carne disfollari, & tunc factos Dei amicos suscipere donum.

Tract. 33. Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones eius, dicebat: Hic est vere propheta. Alii dicebant: Hic est Christus. Quidam autem. Numquid a Galilæa venit Christus? Nonne scriptura dicit, quia ex semine Dauid, & de Bethlehem castello ubi erat Dauid, venit Christus? Disserunt itaque facta est in tuba propter eum: Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum, sed nemo misit super eum manus. Venerunt ergo ministri ad Pontifices, & Phariseos, & dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum? Relponderunt ministri: permanebant, de quibus subditur. {Quidam autem dice. Numquid a Galilæa locutus ergo eis Pharisei? Nonne scripsit ex semine Da. & de Beth. ca. ubi erat Da. Christus ve. Nouerat enim quod de Christo prædixisset Propheta, sed ignorabant omnia in ipso implera fuisse, & qui nouerant in Nazareth nutritum, nativitatis non attendebant, nec prophetiam, quam legerant in eo completerat credebant. C H R Y. Sed esto: locum nativitatis ignorabant, num etiam genitus ignorabant? quoniam ex domo & familia Dauid natus erat. Quare igitur dicebant: Nonne ex semine David ve. Christus? Sed & hoc obumbrare volebant, per educationem in Nazareth, omnia maliciose loquentes, unde non accedunt ad Christum que rent, quomodo scriptura dicit, q. a Bethlehem oportet venire Christum: autem ex Galilæa venisti, sed omnia malitiose loquantur. Et quia non diligenter attendebant his quæ dicebantur, neque discendi gratia, propter hoc nihil eis Christus respondit. Nathanael autem dicet: A nazareth poret aliquid boni esse? laudavit vt vere Israelitæ, quia veritatis erat inquisitor, & omnia vetera diligenter edocet. Sequitur: {Diffidens itaque facta est propter eum in turba. T H E O. Non in principibus: nam principes vniuersitatis erant, vt videlicet non eum recipierent. scit Christum. Qui ergo magis moderantur in malitia, verbi tantum gloria Christi aderabant, qui vero peiores erant manus etiam apperebant se imponeare de quibus subditur. {Quidam autem ex eis vo. ap. eum. C H R Y. Hoc autem induxit Euangelista, ostendens quoniam loquebantur, neque querentes veritatem, neque difvere volentes. Sequitur: {Sed nemo misit super illum manus. ALCVI. Quia si p. non permisit, qui conatus illo in suis potest habeat. C H R Y. Hoc autem sufficere erat eos in compunctionem deducere, sed non sunt compuncti. talis. n. nequitia nulli vult credere, ad unum aperit solum, vt eum, cui in fiducia interficiat. AVG. Qui vero misit fuerit, vt eum teneret, redierunt immunes criminis & pleni administratione, de quibus subditur. Venerunt ergo ministri ad Pon. & Pha. & dixerunt eis illi: Quare non addu. eum? ALCVI. Qui eum lapidare volentes, tenere non potuerunt, quia eum non adduxerant. C H R Y. Ecce Pharisei & Scribe miracula videntes, & scripturas legentes nihil profercent. minister autem nihil habuit, sed ab una sola allocutione sunt capti, & abeunt, vt eum ligarent: redierunt ligari miraculo. Et non dixerunt: Non potius propter turbam, sed præcōnes efficiunt Christi sapientia. Nam sequitur: {Responderunt ministri. Numquid sic locutus est homo, sicut hic homo loquitur. AVG. Ille autem sic locutus est, q. Deus erat & homo. C H R Y. Non est autem solum eorum prudenter admira, quia signis non egurunt, sed a sola doctrina sunt capti, non enim dixerunt. Numquid talia miracula fecit homo, sed numquid sic locutus est homo. Sed etiam admiranda est eorum securitas, quoniam ad Phariseos, qui contra Christum aderabant, venerunt. & eis talia locuti sunt. Nec tamen longum sermonem audierant, sed breuem. cum enim mens fuerit incorrupta, non longis sermonibus opus est. A V G. Pharisei tam-

Eorum testimoniū retulerunt. Nam sequitur: {Respondet ut ergo eis Pharisei. Numquid & vos seduci estis? quasi dicant: Videlicet vos delectatos esse in sermonibus suis. ALCVI. Et re uera laudabiliter seduci erant, quia dimisso malo infidelitatis, transierant ad fidem. C H R Y. Ab argumento autem insipienti contra eos syllogizantur.

dit in eum, aut ex Phariseis? Sed turba haec quæ non nouit legem, maledicti sunt. Dixit Nicodemus ad eos: ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex ipsis: Nū quid lex nostra iudicat hominē, nisi prius audierit ab ipso & cognoverit quid faciat? Responde runt & dixerunt ei: Numquid & tu Galilæus es? Scrutare scripturas, & vide quia a Galilæa Propheta non surgit. Et reuersi sunt vnuus quique in domum suam.

C A P. VIII.

Tract. 34. Jesus autem perrexit in montem Oliveti, & discipulo iterum venit in templum, & omnis populus venit ad eum, & sedens docebat in eum, qui miserat legem, & eum qui miserat legem cōdemnabant illi qui docebant legem, vt impleretur quod dominus dixerat: Ego veniam, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 35. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 36. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 37. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 38. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 39. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 40. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 41. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 42. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 43. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 44. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 45. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 46. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 47. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 48. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 49. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 50. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 51. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 52. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 53. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 54. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 55. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 56. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 57. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 58. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 59. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 60. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 61. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 62. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 63. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 64. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 65. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 66. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 67. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 68. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 69. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat legem.

Tract. 70. Pharisei ministris respondebant, q. a Galilæa.

Tract. 71. THEO. Ideo autem suauiter & blande Pharisei, dubitauerunt, ne forte ab eis prorsus segregentur, & Christi adiungantur. C H R Y. Qui vero dixerant, q. n. nullus principium creditur in eum, Ad hoc excludendū subiungitur, {Dicit Ni codemus ad eos. Ille qui venit ad Iesum nocte, qui vnuus erat ex il lis. A V G. Ipse non quidem incredulus, sed timidus, non nō dicitur, vt non videntes videant, & videntes cōfiscantur. C H R Y. Qua liter igitur maledicti sunt illi a lege suadent? Vos potius maledicti estis, qui no obseruat leg

S E C V N D V M I O A N N E M

Hom. 51. c **C H R Y.** Quia dominus dixerat. Ego sum lux mundi, & qui sequitur me, non ambulet in tenebris. Iudei hoc auertere vulerunt, vnde dicitur. {Dixerunt ergo ei Pharisæi ut de ipso testimonium perhibes, & testimonium tuum non est verum. ALCV.

Sic eti pondersunt tamquam ipse dominus solus sibi testimonium perhibet, cum con

stet, qd ante quā in carne apparet, nullos testes præmisit, qd eius sacramenta p

dixerunt. **C H R Y.** Dominus autem euer

tit quod dixerant, vnde dicitur. {Respon

dit Iesus, & dixit eis. Etsi ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum, quia scio vnde veni, & quo vado.

Vos autem nescitis vnde

venio, aut quo vado. Vos se

cundum carnem iudicatis, ego non iudico quemquam. Etsi iud

catus es: hominem

num nudum asti

tum, & caecum subiungit. {Quia scio vnde venio, & quo vado. i.

ex Deo sum, & Deus est filius. Non autem hoc dicit manife

ste, quia semper humilia misere ait: Deus autem ipse filius dicitur, & testimonium perhibe de me, qui misit me pater.

A V G. Verum est enim testimonium luminis, siue le

ofendat, siue alia locutus est propheta veri, sed vnde habetur,

nisi de fonte veritatis hauriret ergo idoneus est Iesus, qui te

stimoniū perhibet. Quia scio vnde venio, &

quo vado, p patrem voleba intelligi, patri enim gloriam dabit fi

lius, a quo est misericordia ergo debet homo glorificare eum, & a quo est creatus? non autem veniendo inde diffringit, aut redeundo nos dereliquerit, non potest hoc fieri ab ito Sole, qui quando per

git ad occidente deferit orientem. Sicut autem Sol ite & videt

faciem illustrat, & caci sed vider illuc non vides, sic & sapientia Dei: verbum Dei vbiq; præsens est etiæ infidelibus, sed quibus

ea videantur oculi non habent cordis, vt ergo dñs inter fideles suos & inimicos suos Iudeos, tamq; inter tenebras, & lucem distingue

re subiungit. {Vos autem nescitis. &c. Iste ergo Iudei videbat homi

ne, nec credebat Deum: & ideo dominus subiit. Vos secundum car

nam iudicatis: dum dicitur. {Tu de teipso testimonium perhibes, & testimonium tuum non est verum.} **T H E O.** Ac si dicatur. Vos qui

in carne sum: carnem me solam esti portantes, non autem Deum fe

cundum carnem fallibiliter iudicatis. **A V G.** Quia enim De

non intelligit & hominem videt, ideo vobis arogans video, quia ego de teipso testimonium perhibeo. Omnis enim homo quando de te perhibere vult laudabile testimonium, superbus & arro

gans videatur, homines enim infirmi sumus, verum dicere & men-

tiri possumus, luctu non potest. **C H R Y.** Vel alter. Si

cur secundum carnem viuere, male viuere est: ita secundum carnē

iudicare, iudicare iustum est. Et quia possent dicere. Si iniuste iudi

camus, propter quid non concipi? propter quid non cōdemnas?

Ho. eadem. subiungit. {Ego non iudico quemquam. A V G. Q uod duobus

modis intelligi potest, vt aut hoc intelligamus. {Non iudico quē

quam i.modo, aut loco, Ego non veni, vt iudicem omn

um, sed vt saluum faciam mundum, non iudicium sum negan

do, sed differendo, aut certe quia dixerat: Vos secundum carnem ju

dicatis: ita coniunxit. {Ego non iudico quemquam.} vt subiudas secundum carnem Christum, ita iudicaret, acut in hominibus n

dicatus elatnam vt agnoscas iam iudicem Christum subditur. {Etsi

judico ego, iudicium neum verum est. C H R Y. qd. proper hoc

dixi: non iudico, quia non præsumens iudicare, quia si iudicare

iuste, vos condemnare: sed nunc tempus iudiciorum non est, sed de

futuro iudicio iustitiam cum subdit. {Quia non sum, sed ego & qui misit me pater,} ostendens quia non ipse filius eos condemnab

it, sed & pater. Hoc ad subiunctionem illorum loquitur: non

enim astabat nuda fide esse filium, nisi patris testimonio p

roficit. **A V G.** Si autem tecum est pater, quod modo te misisti? Ergo

domine, misericordia tua, iudicium tuum est! ergo Christus erat in

carnem, & a patre non recesserat, quia pater & filius vbi: que erant

erubescere Sabellianos enim dixit. Ego sum pater, & ego ipse

sum filius, sed filius non sum, inquit, quia mecum est pater. Dilia

gue ergo personas, distingue intelligentiam, agnosce, quia pater,

pater est, & filius, filius est: sed noli dicere pater maior est, filius mi

nor. Vna substantia est, vna coeteritas, perfecta æqualitas. Ergo

verum est, inquit, iudicium meum, quia filius Dei sum, vt tamen

intelligas, quia mecum est pater non sic sum filius, vt ipso defi

teri formam serui accepti, sed formam Dei non amisi. De iudicio

dixerat, de testimonio vult dicere: nam sequitur. {Et in lege ve

stra scriptum est, quia duorum hominum testimoniū verum est. A V.

Contra Faustum. An forte Manichei calumniantur, quia non art.

In lege Dei, sed in lege vestra scriptum est. Vbi visitata locatio-

Nem scripturam quis non cognoscet? legē enim vestra dixit vobis data, sicut Apolotus dicit euangelium suum, quod te tamen accepisti testatur, non ab homine, sed per revelationem Iesu Christi. A V G. super Ioan. Magnam autem habet questionem, & valde videatur in mysterio res esse constituta, vbi Deus dixit in ore

duo, vel tri, testi. stat oē ver.} Fieri enim potest vt metiantur. Susanna casta duob; falsis testibus virgebus, vniuersus populus mentitus est contra Christum, quoniam ergo accipiens dum est: In ore duorum, vel trium stabit omne verbum, nulli qua

testi, qui misit me pater. Et in lege nostra scriptum est. Quia duorum hominum testimonium uerum est. Ego sum qui testimonium perhibeo de meipso, & testimonium perhibet de me, qui misit me pater.

T r a c t . 3 6. **D**ixerunt ergo ei Pharisæi. Tu de teipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum. Respondit Iesus & dixit eis. Etsi ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum, quia scio vnde veni, & quo vado. Vos autem nescitis vnde

venio, aut quo vado. Vos secundum carnem iudicatis, ego non iudico quemquam. Etsi iudicatus es: hominem

num nudum asti

tum, & caecum subiungit. {Quia scio vnde venio, & quo vado. i.

ex Deo sum, & Deus est filius. Non autem hoc dicit manife

ste, quia semper humilia misere ait: Deus autem ipse filius dicitur, & testimonium perhibe de me, qui misit me pater.

A V G. Verum est enim testimonium luminis, siue le

ofendat, siue alia locutus est propheta veri, sed vnde habetur,

nisi de fonte veritatis hauriret ergo idoneus est Iesus, qui te

stimoniū perhibet. Quia scio vnde venio, &

quo vado, p patrem voleba intelligi, patri enim gloriam dabit fi

lius, a quo est misericordia ergo debet homo glorificare eum, & a quo est creatus? non autem veniendo inde diffringit, aut redeundo nos dereliquerit, non potest hoc fieri ab ito Sole, qui quando per

git ad occidente deferit orientem. Sicut autem Sol ite & videt

faciem illustrat, & caci sed vider illuc non vides, sic & sapientia Dei: verbum Dei Dei vbiq; præsens est etiæ infidelibus, sed quibus

ea videantur oculi non habent cordis, vt ergo dñs inter fideles suos & inimicos suos Iudeos, tamq; inter tenebras, & lucem distingue

re subiungit. {Vos autem nescitis. &c. Iste ergo Iudei videbat homi

ne, nec credebat Deum: & ideo dominus subiit. Vos secundum car

nam iudicatis: dum dicitur. {Tu de teipso testimonium perhibes, & testimonium tuum non est verum.} **T H E O.** Ac si dicatur. Vos qui

in carne sum: carnem me solam esti portantes, non autem Deum fe

cundum carnem fallibiliter iudicatis. **A V G.** Quia enim De

non intelligit & hominem videt, ideo vobis arogans video, quia ego de teipso testimonium perhibeo. Omnis enim homo quando de te perhibere vult laudabile testimonium, superbus & arro

gans videatur, homines enim infirmi sumus, verum dicere & men-

tiri possumus, luctu non potest. **C H R Y.** Vel alter. Si

cur secundum carnem viuere, male viuere est: ita secundum carnē

iudicare, iudicare iustum est. Et quia possent dicere. Si iniuste iudi

camus, propter quid non concipi? propter quid non cōdemnas?

Ho. eadem. subiungit. {Ego non iudico quemquam. A V G. Q uod duobus

modis intelligi potest, vt aut hoc intelligamus. {Non iudico quē

quam i.modo, aut loco, Ego non veni, vt iudicem omn

um, sed vt saluum faciam mundum, non iudicium sum negan

do, sed differendo, aut certe quia dixerat: Vos secundum carnem ju

dicatis: ita coniunxit. {Ego non iudico quemquam.} vt subiudas secundum carnem Christum, ita iudicaret, acut in hominibus n

dicatus elatnam vt agnoscas iam iudicem Christum subditur. {Etsi

judico ego, iudicium neum verum est. C H R Y. qd. proper hoc

dixi: non iudico, quia non præsumens iudicare, quia si iudicare

iuste, vos condemnare: sed nunc tempus iudiciorum non est, sed de

futuro iudicio iustitiam cum subdit. {Quia non sum, sed ego & qui misit me pater,} ostendens quia non ipse filius eos condemnab

it, sed & pater. Hoc ad subiunctionem illorum loquitur: non

enim astabat nuda fide esse filium, nisi patris testimonio p

roficit. **A V G.** Si autem tecum est pater, quod modo te misisti?

Ergo domine, misericordia tua, iudicium tuum est! ergo Christus erat in

carnem, & a patre non recesserat, quia pater & filius vbi: que erant

erubescere Sabellianos enim dixit. Ego sum pater, & ego ipse

sum filius, sed filius non sum, inquit, quia mecum est pater. Dilia

gue ergo personas, distingue intelligentiam, agnosce, quia pater,

pater est, & filius, filius est: sed noli dicere pater maior est, filius mi

nor. Vna substantia est, vna coeteritas, perfecta æqualitas. Ergo

verum est, inquit, iudicium meum, quia filius Dei sum, vt tamen

intelligas, quia mecum est pater non sic sum filius, vt ipso defi

teri formam serui accepti, sed formam Dei non amisi. De iudicio

dixerat, de testimonio vult dicere: nam sequitur. {Et in lege ve

stra scriptum est, quia duorum hominum testimoniū verum est. A V.

Contra Faustum. An forte Manichei calumniantur, quia non art.

In lege Dei, sed in lege vestra scriptum est. Vbi visitata locatio-